

Presentació

Aquest llibre parteix d'una idea inicial de l'ornitòleg Joaquim Maluquer i Sostres. Fou ell qui, quan la represa de les activitats de la Institució Catalana d'Història Natural era un fet recent, proposà al Consell directiu de l'entitat (gener de 1973) de fer una obra que recollís els problemes del nostre sofert país. Ben entès: no els problemes dels qui l'habituen, sinó els del país pròpiament dit. Els problemes del nostre país en tant que medi físic, en tant que marc, en tant que país geogràficament parlant. O sigui els problemes de la nostra Natura. Maluquer exposà la idea en uns moments en què la Institució triava rumb, i es veu que la seva pensada coincidí amb projectades singladures perquè la idea de seguida fou admesa i posada en solfa. D'aleshores ençà han passat aquells dos anys llargs, el primer dels quals s'escolà en gestions preliminars, de manera que l'obra ha estat duta a terme pròpiament en un any i mig. Un any i mig per projectar, convocar, encarregar, fer, fondre, revisar i editar. Ni massa temps ni massa poc. Una cosa enraonada.

He de confessar que la idea d'en Maluquer em seduí de seguida. En vaig ésser el principal valedor dins del Consell i això em costà haver-ne d'assumir la Secretaria de redacció. Ja passa. El cert és que he fet la feina —bé o malament, aquesta és una altra cançó— molt de gust. Molt de gust perquè he après moltes coses i perquè, des del primer moment, he cregut ésser conscient de la petita gran transcendència de la tasca: cap obra no ha pres fins ara el pols al nostre entorn natural de forma tan dilatada i comprensiva com la present, i cap empresa abans d'aquesta no havia reeixit a aglutinar tants noms de biòlegs i geòlegs de la nostra collectivitat. Es ben bé això: la nostra Natura vista pels nostres naturalistes. Com que tendeixo a l'hipercriticisme, permeteu-me aquesta petita expansió xovinista: vejam si de tan combatre el cofoisme esdevindrem descastats.

Es pot ben dir que aquesta és una obra de redacció collectiva. Un primer grup a qui em semblà convenient de convocar (febrer de 1974) fou posat en antecedents quan el determini i les possibilitats econòmiques de tirar endavant ja eren un fet, i pregat d'aportar tota mena d'i-

dees, suggeriments, temes i noms de possibles col·laboradors. En aquest primer grup figuraren J. Bech, O. de Bolòs, J. M. Camarasa, A. Casinos, F. Español, E. Gadea, J. Gosàlbez, J. Maluquer, R. Margalef, R. M. Masalles, J. M. Obiols, J. Rossell, L. Solé i Sabarís, J. Terradas, J. Trilla i J. Vigo, a part jo mateix i L. Trabaud, que es trobava aleshores circumstancialment a Barcelona. Vaig procurar que hi fossin representades totes les disciplines, de forma suficient i no reiterativa, i que els convocats fossin persones capaces d'entendre el projecte i d'engrescar-s'hi, que es tractés de gent més o menys vinculada a la Institució, doncs de gent que sabés en quin context ens movièm. No hi va haver cap intenció de preterició de ningú i així ho entengué tothom. Amb el devessall de suggeriments rebuts vaig establir una proposta d'índex temàtic exhaustiu que, en una segona reunió (abril de 1974), fou discutit i discretament esmenat. Això em permeté de dreçar l'índex temàtic definitiu (maig de 1974), el qual, amb poques excepcions, ha estat seguit de forma metòdica. Els contactes amb dotzenes de possibles col·laboradors foren després establerts i l'obra abandonà progressivament l'estadi de projecte per a esdevenir realitat.

Ultra ésser una obra de redacció col·lectiva, aquest llibre és una obra d'assumpció col·legiada. Els autors han fet alguna cosa més que revisar llurs originals un cop encaixats en el conjunt: han tingut l'oportunitat de conèixer els dels altres i de fer-hi suggeriments d'esmena. Això no vol dir que tothom es faci responsable de tot, és clar. Cadascú respon de les seves aportacions i prou, però assumeix col·legiadament el contingut general de l'obra, per damunt de la per a ell incomprovable exactitud de cada dada concreta o de la petita discrepància ocasional en algun punt escadusser. Per a una part considerable de l'obra, l'executor material de la redacció he estat jo mateix, a partir de la informació fornida pels autors. Calia fer-ho així perquè, altrament, hauria estat molt difícil d'arribar a establir un text mínimament complet i alhora llegidor, homogeni en la forma i regular en el contingut. És en els capítols elaborats així on hi ha enterrades més col·laboracions esparses, on hi ha contingudes més aportacions d'autors diversos. La relació completa dels col·laboradors figura en una altra part del llibre.

Es oportú de fer notar aquí el paper jugat per la Institució en l'elaboració d'aquest llibre. La Institució no ha creat cap dels autors ni, en molts casos, n'ha fet la descoberta. Però és innegable que, sense la Institució, l'obra, de moment, potser no hauria arribat a realitzar-se. Per a començar és incontrovertiblement cert que abans de la represa de la Institució (1972) l'obra no s'havia fet. En segon lloc és també cert que en Joaquim Maluquer adreçà a la Institució una idea que ja tenia de temps però que no havia pogut fer arrelar enlloc. Tercerament cal admetre que poques institucions de ciència haurien tingut —per raó de llur camp especialitzat o de tan lamentables com certes reticències creades— l'ample poder de convocària de la Institució. I finalment és ben cert que moltes aportacions inapreciables d'aficionats qualificats mai no haurien arribat a ésser aplegables si una entitat oberta tant a professionals com a dilettants no hagués actuat de conca de recepció: una certa part dels col·laboradors

de l'obra arribaren abans a la Institució que no pas a aquest llibre. Tot això és important perquè demostra que en ple 1975 una entitat d'Història Natural continua tenint raó d'ésser: és qüestió d'imaginació i de capacitat per a veure els signes dels temps, que si en el treball de recerca demanen més i més especialització, en el treball de síntesi volen plataformes unitàries de coincidència, centres de retrobament interdisciplinari. I això, que és veritat arreu del món, és particularment cert a casa nostra, on una vida corporativa cohartada i, doncs, magra, fa difícil el saludable exercici del bescanvi d'opinions i punts de vista, difícil precisament a nosaltres que ens convé tant, resclosits com hem de viure. Es tracta, simplement, de no voler fer a les societats el treball universitari o el treball de recerca, i de retrobar-hi allò que moltes vegades tenien en néixer: l'ambient estimulador de convivència amb d'altres que fan coses semblants a les nostres o bàsiques per a les nostres. És aleshores quan la Institució, o qui sigui, pot fer un llibre com aquest, per exemple, o el que convingui.

Sobre l'oportunitat de fer una obra entorn de la gestió de la Natura a casa nostra no crec que calgui dir gran cosa. Només cal pujar al Tibidabo, posem per cas, i mirar: què t'han fet, país? Quan s'arriba on hem arribat, el neguit d'inventariar, de constatar, de protestar, de preservar, de sensibilitzar envaeix qualsevol ciutadà mínimament responsable. Un llibre com aquest més encara que necessari, era inevitable: tothom qui hi ha col·laborat s'ha tret com un pes de sobre. I de necessari n'és, tanmateix. Estic convençut que molts centenars de persones hi descobriran aspectes insospitats de l'entorn natural que els acull, que els fa possibles i que reputen de país propi. Si aquest descobriment contribueix a atenuar la degradació del nostre medi, la finalitat última de l'obra haurà estat plenament atesa. Perquè, és ben cert, d'obra sobre la gestió de la Natura a casa nostra, d'obra que, globalment, digués què passa ara i aquí, i com passa, no en teniem cap.

Una qüestió tanmateix important que no vull de cap manera defugir en aquesta presentació fa referència, no a la necessitat de l'obra —ja comentada—, sinó a la seva possible eficàcia. Efectivament, fins a quin punt una obra així, ultra convenient, és realment operativa? Perquè denunciar un abús, plantejar un problema o fer una crítica i, subsegüentment, obtenir una reacció correctiva, no és pas tot u. Ara i aquí, més aviat a l'inrevés, segons que sembla. L'experiència ensenya que un dels més subtils i reeixits recursos dels munyidors de la Humanitat consisteix a omplir-se la boca d'allò que després no fan, tot encarregant treballs de volada als experts, als savis, als homes de ciència, a aquesta gent que solen tenir una capacitat de dissecar els problemes realment extraordinària, només comparable —lloat sia Déu!— a llur fantàstica manca de poder executiu per a abordar-los. Altrament dit: no hi ha res més còmode per a un executiu acorralat que encarregar un estudi i obrar en inconseqüència ja des de força abans de conèixer-ne els resultats definitius. Sembla mentida com tranquil·litza l'opinió pública saber que «els tècnics ja estudien l'afer», quan l'única cosa realment tranquil·litzadora és que «els

executius ja posen en solfa les solucions proposades pels tècnics». I aquest llibre, ve-t'ho aquí, és obra de tècnics, d'especialistes, no de dispensadors de poder. Que ningú no cregui que inventariar ja vol dir solucionar. Aquest llibre, en ell mateix, no resol absolutament res. Qualsevol llei malgirbada i trontolladissa, parcial i tendenciosa, soluciona —o agreuja— moltes més coses que aquesta honesta, cartesiana i presumiblement globalitzadora exposició. És convenient d'ésser ben conscients d'això perquè només així el llibre, paradoxa aparent, pot aspirar a servir per a alguna cosa: si en coneixem la importància de les directrius i, alhora, som conscients de llur impotència en elles mateixes, potser passarem a l'atac cívic, guarnits —això sí— de solidesa teòrica, i potser, doncs, farem transformar les veus de denúncia en ordres de redreç. O sigui, que el lector queda honestament desenganyat de possibles rampells de cofoisme i públicament emplaçat a fer la guerra de la manera que pugui. I els autors també, és clar.

Acabo de referir-me a aquest llibre qualificant-lo d'exposició cartesiana i globalitzadora. Això mereix també un comentari. El caràcter globalitzador de l'obra és evident i per tant també n'és, però això no obstant ho vull subratllar, el caràcter necessàriament superficial. Les qüestions, molt més que no pas tractades en profunditat, són escomeses de forma esquemàtica, sovint simplement apuntades. En força casos el llibre funciona més com un vademècum que no pas com un manual; en cap cas, òbviament, com una monografia. Cap autor no ha pretès, ni remotament, esgotar el tema en la seva aportació. Això que quedi ben establert.

La locució «gestió de la Natura», bé que no pas nova, aspira a trobar amb aquesta obra una consagració definitiva, a casa nostra. «Gestió de la Natura» és una locució amplament comprensiva que engloba l'ús de la Natura, la conservació de la Natura, l'ordenació del territori, la preservació del medi, la planificació dels recursos naturals, i que, per tant, respon a una necessitat semàntica punyent als llocs on són posades en qüestió la conservació, l'ordenació, la preservació, la planificació. Perquè una cosa és clara: els plantejaments conservacionistes de tipus purament esteticista, neoarcadià, són actualment insostenibles, la qual cosa no vol dir ni que la bellesa no sigui un valor, ni que, en determinats casos, un paratge no hagi d'ésser respectat a peu i a cavall simplement perquè és bell: en un món totalment lleig no val la pena de viure encara que subsistir-hi sigui còmode o simplement possible. No cal estendre'ns en la reflexió perquè, tanmateix, tota la primera part d'aquesta obra és una reflexió en aquest sentit. Només voldria ara destacar que si l'obra posa un èmfasi especial —bé que no únic— en les facetes conservacionistes de la gestió és perquè el grau de degradació que hem atès és talment gran que cal insistir, de primer i sobretot, en la necessitat de salvar el territori abans que d'ordenar-lo. Que ningú no vegi en aquesta volgudament acceptada sectorialització del plantejament de l'obra una fugida de la realitat, tan fàcil de penjar a pretesos «savis que viuen en llurs torres d'ivori». Fóra molt interessant, certament, que, en ulteriors i desitjables realitzacions, a l'equip de biòlegs, de geòlegs, de geògrafs, se sumés un equip d'economistes i d'executius, sensibilitzats per la qüestió i desitjosos d'aportar-hi

no cap partit pres sinó llurs coneixements sobre la realitat, indiscutiblement preciosos per a un plantejament total i operatiu. I dic això d'aquesta manera, perquè la impressió de sentir-se manipulat més que no pas altra cosa envaeix contínuament el professional de la Natura que és objecte de consulta —a vegades, no gaires, això de la consulta arriba— per part d'aquests sectors més o menys poderosos, però no deixo de dir això perquè certament el perill d'oblidar que els recursos renovables (boscos, aigües, etc.) ultra bells, científicament interessants, etc., no deixen d'ésser recursos, sempre sotja l'home de ciència, susceptible d'esdevenir, és cert, un «savi que viu en la seva torre d'ivori».

Ben entès: aquest llibre és fet bàsicament per biòlegs que, més que cap altra cosa, coneixen llurs respectives especialitats, però que saben que existeix un informe del M.I.T. per al Club de Roma, que tenen esment del Manifest per a la Supervivència, que coneixen els plantejaments de Paul Ehrlich i el seu «zero growth», que tenen present Siccò Mansholt, Philippe Saint-Marc, Jean Dorst, o també Alfred Sauvy en els seus plantejaments demogràfics, que troben suïcida el principi del creixement il·limitat de Walt Whitman Rostow o de Colin Clark, i que no ignoren fins a quin punt el pensament d'Adam Smith, de Thomas Robert Malthus, de David Ricardo, de John Stuart Mill, de John Maynard Keynes, de Joseph Schumpeter, de Karl Marx no és al capdavant aliè a tota la problemàtica que avui discutim. I si això potser no és totalment postulable per a tots els qui han intervingut en aquesta obra, sí que ho és, com a mínim, per als qui l'han informada i impulsada amb una dedicació especial. Això fins al punt que l'obra ha estat encapçalada amb una citació de J. S. Mill, que de biòleg no en tenia res.

I a propòsit de J. S. Mill, tan bescantat en el seu moment per Karl Marx en persona: que no s'espanti ningú, que aquesta obra no serveix cap plantejament econòmic-ideològic estàndard. El fet de citar la carta Mansholt, escomesa amb agror pel poder establert tant de dreta com d'esquerra, ja és prou indicatiu. Perquè així com considerem suïcida el creixement il·limitat propugnat pels més conspicus representants de l'hipercapitalisme, no sembla que el plantejament soviètic, a la pràctica, i pel que fa a la gestió dels recursos naturals, s'aparti massa dels principis rostowians (sembla que els plantejaments xinesos són diferents, però d'aquí estant, del cert, no ho sap ningú). I és que, com diu Mansholt, potser el nostre temps necessita un segon Marx, la qual cosa no suposa desvaloritzar el primer, sinó, ben al contrari, recórrer a la seva figura senyera per a tipificar un segon geni (individual o col·lectiu) que ha d'aportar un nou impuls ideològic a la Humanitat. Marx, és cert, defensà una societat filla de la distribució equitativa de la riquesa, dels recursos; era una actitud intel·ligent i justa, pròpia del seu moment històric. Avui, a més, també hem de defensar una distribució equitativa dels recursos, però —afegim— dels recursos realment disponibles. Hem d'admetre que les limitacions en el consum filles del repartiment injust són deplorables, però semblantment hem d'admetre que les limitacions poden venir també —de fet, ja comencen a venir— de la manca o raresa objectives de materials consumibles. Per això les societats d'expansionisme il·limitat, en-

cara que creixin en benefici —si més no teòricament— de les masses populars, són, avui, retardatàries i injustes. Dir això és, actualment, l'obligació dels professionals de les ciències de la Natura conscients i responsables, baldament resultin baquetejats per certs sectors d'esquerra, tan «ortodoxos» com miops —i, doncs, com reaccionaris— i per certs sectors de dreta, congènitament curts de vista. Dir això és una aportació positiva al necessari infantament de nous i progressius plantejaments ideològics, adequats a les circumstàncies actuals, necessàriament incòmodes per a qualsevol poder establert, sobretot si aquest poder, ultra manar, administra ortodòxia. Perquè, fet i fet, potser no caldria un nou Marx, sinó una bona dosi de sentit comú per a tots els marxistes (dels altres no en parlo), del sentit comú que Marx distribuïa a mans besades i que no es pot adquirir amb la simple adscripció a una ideologia, car és filla, no de la lectura precipitada de cap promptuari ideològic, sinó de la lliure i fèrtil exercitació de l'ortodòxia cerebral, que és la bona.

El principi del creixement il·limitat no pot deixar d'ésser mirat per un coneixedor de la condició del món viu (del món humà, per tant) com malaltís i teratològic. Resulta impressionant adonar-se com la deformació professional d'una part d'un sector humà —en aquest cas de certs sectors dels homes que s'ocupen de l'economia— pot fer confondre mitjans amb objectius i subordinar el benestar de l'home, fruit d'una política econòmica intel·ligent, a la puixança d'un muntatge econòmic que exigeix per a mantenir-se el sacrifici del benestar. Del benestar, no del «benposseir», que quedi entès. És el principi del dit ortopèdic: em deixo tallar el dit a fi de poder, amb els cèntims que n'obtingui, subvencionar els treballs d'un cirurgià i d'un ortopedista fabricant de dits artificials que mai no hauria necessitat si no m'hagués deixat tallar el dit. Gràcies a la meua acció, ha corregut el diner, la ciència mèdica ha avançat, la tecnologia ortopèdica ha donat un pas endavant, jo dispo d'una pròtesi modèlica, el món progressa que te'n fas creus i la meua mà només té quatre dits. És una situació meravellosa o desastrosa, segons com se miri. Temo que en termes estrictament econòmics és engrescadora (és un exemple: que hom no digui que un dit val pocs cèntims i que no pot fer rodar aquest sistema, perquè demostrarà manca d'imaginació). El creixement és imprescindible per a qualsevol organisme viu, això és cert. Però és imprescindible només a fi d'atènyer l'adulthood. Quan l'organisme esdevé adult, para de créixer i es dedica a una cosa prou simple: a viure. Els ecosistemes madurs són ecosistemes estabilitzats i complexos. Llur productivitat relativa és baixa: ja han adquirit la biomassa que necessitaven, ara només s'esmercen a mantenir-la; resulten difícilment vulnerables i les peces que els integren, tranquil·lament, fan anys. Els ecosistemes joves són ecosistemes inestables i simples. Llur productivitat és alta: evolucionen devers la maduresa, fins a arribar a adquirir la biomassa i nivell de complexitat òptims que necessiten; resulten fàcilment vulnerables i les peces que els integren, precipitadament, es veuen substituïdes una rera l'altra. L'home pot mantenir ecosistemes allunyats de la maduresa (camp de conreu) justament perquè vol beneficiar-se de llur escreix de producció, però és absurd que vulgui mantenir-s'hi ell mateix. Els sistemes econòmics de

creixement il·limitat, ultra el necessari desastre final devers el qual avancen, són sistemes inestables, vulnerables, de productivitat elevada, això sí, que fan necessàriament infeliç la vida a les peces de què consten. És clar com l'aigua. L'home pot muntar una estructura social i econòmica que s'assembli a un camp de conreu o a un bosc estabilitzat. Els partidaris del creixement pel creixement, que són els enlluernats per la marxa fulgurant de la segadora-batedora que cada cop va més de pressa, convé que s'adonin d'allò que cau sota la dalla: el mateix sistema que ells han muntat. De sacs de blat n'obtindran molts; de benésser, gens. I això encara fins que el camp, exhaust, es negui a seguir endavant en aquesta cursa folla i mancada de sentit. El paper dels homes del sector econòmic és fonamental. No pretenc ni ridiculitzar-lo ni menystenir-lo, que fóra, ultra pueril, desastrós. Pretenc, només, que incorporin als seus esquemes operatius un paràmetre vital, menor o desdibuixat per la llunyania fa cent anys, però esdevingut avui prepotent: la meta del creixement. Ben entès: el creixement il·limitat condueix, a llarg termini, al col·lapse, i, a curt termini, a la impossibilitat de la gestió racional de la Natura (dels recursos naturals, de la bellesa natural, del contingut científic atresorat en els sistemes naturals), impossibilitat de gestió racional que és la millor garantia, premonició i antecedent de l'inevitable i ja alludit col·lapse.

Es obligat, en escriure aquesta presentació, de fer palès l'agraïment de la Institució a tots els qui, d'una manera o altra, han contribuït a fer possible l'obra. El paper bàsic, fonamental en el més estricte sentit del mot, de Joaquim Maluquer, ja ha estat comentat. La relació d'autors és en un altre lloc del llibre, tal com ja ha estat dit; ens hi remetem ara que és hora d'agrair-los llurs aportacions. Hi trobareu a faltar, si coneixeu bé el món dels nostres professionals de les ciències de la Natura lligats a les qüestions aquí debatudes, alguns noms rellevants. Tret de possibles omissions nostres a l'hora de fer el plantejament de l'obra, cal entendre que aquestes i potser altres persones no han arribat a fer efectiva llur col·laboració per raons diverses que no és aquest el lloc ni ara el moment d'escatir. En la majoria dels casos es tracta d'impossibilitats insalvables, deplorades en primer lloc pels mateixos interessats; en d'altres, pocs, de voluntàries decisions de no col·laborar pels sempre respectables imperatius de la llibertat d'elecció de tothom. Una cosa és certa: en concebre el Llibre Blanc de la Gestió de la Natura als Països Catalans vam pensar que calia recollir els coneixements del màxim nombre possible dels nostres professionals o dels nostres aficionats més qualificats, baldament només fos per simples raons d'eficàcia operativa. La mesura del nostre reeiximent en la comesa integradora de l'equip és la mesura de la nostra capacitat de convocatòria. En conjunt, crec que podem estar satisfets: d'altres, amb més mitjans i més benediccions, no han aconseguit tant. Potser és que els mitjans només eren materials.

Una qüestió important i alhora delicada, que podria defugir còmodament però desaconsellablement, és el perquè de l'escassíssima participació de l'ICONA en una obra com aquesta. Efectivament, l'Instituto Nacio-

nal para la Conservación de la Naturaleza a penes ha participat en aquest llibre. Cal aclarir que ni per expressada voluntat pròpia d'abstenció ni per haver estat objecte de deliberada marginació. L'ICONA no ha participat quasi en l'elaboració de l'obra perquè existeix una clara situació de fet que fa difícils col·laboracions d'aquesta mena: la majoria dels estudiosos de les ciències de la Natura (botànics, geòlegs, zoolòlegs), les persones que han ideat i animat l'obra, pertanyen a un món diferent dels responsables —ara, aquí— de la gestió de la Natura. Això és desoladorament cert i és obligat de constatar-ho. La majoria dels autors d'aquest llibre haurien d'admetre, si els ho preguntéssim, que ni el nom dels delegats provincials de l'ICONA no coneixen. I els dignes delegats provincials haurien de reconèixer que han tingut ben pocs contactes amb la majoria dels qui signen aquestes planes o els han tinguts en un nivell francament superficial. L'ICONA és un organisme estatal resultat de la reconversió recent (1971) de la Dirección General de Montes, Caza y Pesca Fluvial i del Patrimonio Forestal del Estado. L'ICONA és un organisme integrat de manera aclaparadorament majoritària per enginyers forestals, el cercle d'interessos dels quals, per definició, no coincideix exactament amb el cercle d'interessos dels botànics, dels geòlegs o dels zoolòlegs, i a vegades fins en divergeix de manera manifesta. Naturalistes i enginyers forestals —constato, no postulo— viuen en compartiments relativament estancs i separats. I això, que consti, és desastrós. Hi ha raons històrico-administratives que expliquen aquest estat de coses, però no n'hi ha cap —no n'hi pot haver cap— que el justifiqui. I això perquè és injustificable, ve-t'ho aquí.

Penso que en el moment actual és més urgent un deixonament en aquest sentit de la gent de l'ICONA que no pas dels biòlegs o dels geòlegs, i això si més no per una raó que tanca la porta: són ells qui decideixen què es fa i com es fa. Jo m'escriuixo cada cop que un enginyer forestal ha de decidir tot sol o quasi quines espècies d'ocells han d'ésser protegides o quin nou equilibri biològic ha d'ésser instaurat en un bosc; m'imagino com em veuria jo de compromès si hom m'exigís de cubicar la fusta d'un bosc, d'obrir una pista forestal o d'opinar sobre la qualitat de les fibres cel·lulòsiques per a la indústria paperera. Que un llibre com aquest, consagrat a la gestió de la Natura, no tingui aquí precedents, bo i existint un poderós organisme que té cura de l'afer, que en un llibre com aquest els responsables actuals d'aquesta gestió no hagin intervingut per no constar a les agendes dels promotors de l'obra, són coses inconcebibles, però extraordinàriament significatives, que expliquen que siguem on som. Trencu una llança en favor de la integració d'esforços. En la mesura que l'ICONA, o qui sigui, es proposi de fer front de debò al problema de la gestió de la Natura, els professionals altres que els forestals i/o no enquadrats en òrgans claus de decisió, han —hem— de prestar el nostre suport. O ésser-hi a dins. En aquest cas, però, hem d'esperar que ens cridin. L'oferta és llançada; l'esperit de col·laboració, amatent. Això, ben entès, si hom es proposa de fer front al problema de debò.

En un altre ordre de coses és just i forçós de fer menció de dues col·laboracions importants: la d'Omnium Cultural, que va voler subvenir a les necessitats derivades de la gestió de l'obra (convocatòries, despla-

çaments, manteniment d'una Secretaria de redacció), i la d'Editorial Barcino que n'ha assumit l'edició en termes poc mercantils o no gens, amb l'ajut del Servei d'Estudis de Banca Catalana, de la Caixa de Pensions per a la Vellesa i d'Estalvis de Catalunya i Balears i de la Fundació Carulla-Font. Afirmar la llibertat de criteri i d'exposició dels autors, i la independència total de concepció de l'obra, és no solament una manera de conjurar les sempre inevitables interpretacions malicioses dels fets per part dels qui tot ho veuen a través de llur esguard estrafet i estrafedor, sinó també una forma d'enaltir la correcció del mecenatge —independentment del concepte que hom tingui d'aquesta forma de suport de l'activitat creadora— d'unes institucions que en aquest cas concret han entès la subvenció de la manera més generosa possible: pagant i acceptant. Això, en honor de la veritat, en defensa de la insubordinable voluntat d'autonomia de la Institució, i per a honra dels mecenes, s'ha de dir així perquè ha estat així.

Quan girareu full us encarareu amb els primers textos del Llibre Blanc de la Gestió de la Natura als Països Catalans. Sapiguen que han estat escrits, amb fe i sense gaire esperança, per gent que comprèn la Natura, que l'estima, que la viu. Utilitzeu les dades de l'obra, assimileu la informació que conté, lluiteu en la línia que proposa. I també, potser sobretot, penseu per un moment per què som on som, per què, ultra els problemes d'arreu, nosaltres en tenim d'originals i específics. No sé si fóra massa demanar-vos que actuéssiu d'acord amb les vostres conclusions. I això perquè no són biològiques ni geològiques, és clar. Però fóra lògic, tanmateix. Vosaltres, lectors, teniu la paraula.

RAMON FOLCH I GUILLÈN
Secretari de Redacció
Barcelona, 1975

Relació de col·laboradors

Secretari de Redacció

RAMON FOLCH I GUILLÈN * professor del Departament de Botànica de la Facultat de Biologia de la U. de Barcelona

Autors

JOSEP-ANTONI ALCOVER * de la Societat d'Història Natural de Balears
JOAN ARMENGOL * del Departament d'Ecologia de la Facultat de Biologia de la U. de Barcelona

ANTONI BALLESTER I NOLLA investigador de l'Institut d'Investigacions Pesqueres, del C.S.I.C., a Barcelona

JAUME BECH * professor de la càtedra de Pedologia de la Facultat de Farmàcia de la U. de Barcelona

XAVIER BELLES * del Museu de Zoologia de Barcelona

MARTÍ BOADA I JUNCA de la S. R. Catalana de la Societat Espanyola d'Ornitologia

ORIOI DE BOLÒS * catedràtic director del Departament de Botànica de la Facultat de Biologia de la U. de Barcelona i director de l'Institut Botànic de Barcelona

ANTHONY BONNER de la Societat d'Història Natural de Balears

JAUME BOT I ARENAS *
JOSEP M. CAMARASA * professor del Departament de Botànica de la Facultat de Biologia de la U. de Barcelona

JORDI CAMP de l'Institut d'Investigacions Pesqueres, del C.S.I.C., a Barcelona

LLUÍS CAMPÀS del Departament d'Ecologia de la Facultat de Biologia de la U. de Barcelona

ALVAR CARDONA de l'Agrupació d'Història Natural de l'Ateneu de Maó

M. ANGELS CARDONA * professor del Departament de Botànica de la Facultat de Biologia de la U. de Barcelona

CREU CASAS * catedràtic de Botànica de la Facultat de Ciències de la Nova U. Autònoma de Barcelona

* Membres de la Institució Catalana d'Història Natural

- ADRIÀ CASINOS * professor del Departament de Zoologia de la Facultat de Biologia de la U. de Barcelona
- FRANCESC CASTELLÓ * professor del Departament de Zoologia de la Facultat de Biologia de la U. de Barcelona
- TERESA CLARAMUNT * professor del Departament de Zoologia de la Facultat de Biologia de la U. de Barcelona
- JORDI COMAS * del Museu de Zoologia de Barcelona
- JOSEP M. CONGOST I TORT de la S. R. Catalana de la Societat Espanyola d'Ornitologia
- MONTSERRAT DEMESTRE * del Museu de Zoologia de Barcelona
- JOSEP M. DOMINGO I ABADIA * de la S. R. Catalana de la Societat Espanyola d'Ornitologia
- ANTONI ESCARRÉ * professor del Centre d'Estudis Universitaris d'Alacant
- OLEGUER ESCOLÀ * del Museu de Zoologia de Barcelona
- FRANCESC ESPAÑOL I COLL * director del Museu de Zoologia de Barcelona
- JOAN ESTANY professor del Departament de Zoologia de la Facultat de Biologia de la U. de Barcelona
- XAVIER FERRER I PARAREDA * del Museu de Zoologia de Barcelona
- SALVADOR FILELLA I CORNADÓ * del Museu de Zoologia de Barcelona
- ENRIC GADEA * catedràtic director del Departament de Zoologia de la Facultat de Biologia de la U. de Barcelona
- FRANÇOIS GADEL investigador del C.N.R.S. al Centre Universitari de Perpinyà
- LLUÍS GASULL de la Societat d'Història Natural de Balears
- JOAQUIM GOSALBEZ * professor del Departament de Zoologia de la Facultat de Biologia de la U. de Barcelona
- CRISTÒFOR GUERAU DE ARELLANO de l'Institut d'Estudis Eivissencs
- FRANCESC GURRI I SERRA de la Secció de Geografia de la Comissió d'Urbanisme de la Diputació de Barcelona
- GUY JACQUES investigador del C.N.R.S. al Laboratori Aragó, de Banyuls de la Marenda
- J. LECOMTE tècnic del C.N.R.S. al Laboratori Aragó, de Banyuls de la Marenda
- J. Y. LESOUËF
- XAVIER LLIMONA * professor del Departament de Botànica de la Facultat de Biologia de la U. de Barcelona
- JOAQUIM MALUQUER I SOSTRES * de la S. R. Catalana de la Societat Espanyola d'Ornitologia
- SALVADOR MALUQUER I MALUQUER * de la S. R. Catalana de la Societat Espanyola d'Ornitologia
- RAMON MARGALEF catedràtic director del Departament d'Ecologia de la Facultat de Biologia de la U. de Barcelona
- JOAN-PAU MARTÍNEZ investigador del Centro Pirenaico de Biología Experimental, del C.S.I.C., a Jaca
- RAMON M. MASALLES * professor del Departament de Botànica de la Facultat de Biologia de la U. de Barcelona
- JOSEP M. MASSIP de la S. R. Catalana de la Societat Espanyola d'Ornitologia
- BERNAT MATEO de l'Agrupació d'Història Natural de l'Ateneu de Maó
- JOAN MAYOL * de la Societat d'Història Natural de Balears

- BENET MERCADAL de l'Agrupació d'Història Natural de l'Ateneu de Maó
- PERE MESTRE de la S. R. Catalana de la Societat Espanyola d'Ornitologia
- M. ROSA MIRACLE del Departament d'Ecologia de la Facultat de Biologia de la U. de Barcelona
- PERE MONTSERRAT investigador del Centro Pirenaico de Biologia Experimental, del C.S.I.C., a Jaca
- JORDI MUNTANER * del Museu de Zoologia de Barcelona
- JACINT NADAL * catedràtic director del Departament de Zoologia de la Facultat de Ciències de la U. d'Oviedo, a Lleó.
- J. D. NAVARRO MEDINA col·laborador del Departament de Biologia del Centre d'Estudis Universitaris d'Alacant
- GUY OLIVER maître-assistant del Centre Universitari de Perpinyà, secretari del Comité de Conservació de la Natura dels Pirineus Orientals
- LLUÍS PALUZIE cap del Servei de Parcs Naturals de la Diputació de Barcelona
- M. DOLORS PLANAS del Departament d'Ecologia de la Facultat de Biologia de la U. de Barcelona
- LLUÍS POLO * del Departament de Botànica de la Facultat de Ciències de la Nova U. Autònoma de Barcelona
- PERE PRATS * de l'Agrupació d'Història Natural de l'Ateneu de Maó
- ROGER PRODON assistent al Laboratori Aragó, de Banyuls de la Marenda
- MARIA RAMBLA del Departament de Zoologia de la Facultat de Biologia de la U. de Barcelona
- CLAUDE RAZOULS maître-assistant de la VI U. de París al Laboratori Aragó, de Banyuls de la Marenda
- ANTONI ROIG * del Museu de Zoologia de Barcelona
- JOAN-DOMÈNEC ROS * professor del Departament d'Ecologia de la Facultat de Biologia de la U. de Barcelona
- JOAN ROSELL * professor del Departament de Geologia de la Facultat de Ciències de la Nova U. Autònoma de Barcelona
- VALENTÍ SANS I COMA * professor del Departament de Zoologia de la Facultat de Biologia de la U. de Barcelona
- JOAN SENENT * de la Comissió d'Investigació i Informació Científica del Col·legi de Doctors i Llicenciats del D.U. de Catalunya i Balears
- ANTONI SERRA * del Museu de Zoologia de Barcelona
- ADOLF DE SOSTOA * del Museu de Zoologia de Barcelona
- FRANCESC-JOSEP DE SOSTOA * del Museu de Zoologia de Barcelona
- JORDI SERRALLARCH professor del Departament de Biotecnologia de la Massey University (Nova Zelanda)
- JAUME TERRADAS * professor del Departament d'Ecologia de la Facultat de Ciències de la Nova U. Autònoma de Barcelona
- LLUÍS TRABAUD del Centre d'Études Phytosociologiques et Ecologiques «Louis Emberger», del C.N.R.S., a Montpeller

JOSEP TRAVÉ *	investigador del C.N.R.S. al Laboratori Aragó, de Banyuls de la Marenda
JOSEP TRILLA	professor del Departament de Geologia de la Facultat de Ciències de la Nova U. de Barcelona
FERRAN VALLESPINÓS	del Departament d'Ecologia de la Facultat de Biologia de la U. de Barcelona
JOAN-RAMON VERICAD	investigador del Centro Pirenaico de Biología Experimental, del C.S.I.C., a Jaca
MARIA CRISTINA VICENTE	del Departament de Zoologia de la Facultat de Ciències de la Nova U. Autònoma de Barcelona
ANTONI VIDAL	de la Confederació Hidrogràfica del Pirineu Oriental, a Cardedeu
JOSEP VIGO *	professor del Departament de Botànica de la Facultat de Biologia de la U. de Barcelona
LLUÍS VILLAR	del Centro Pirenaico de Biología Experimental, del C.S.I.C., a Jaca
EDUARD VIVES	del Museu de Zoologia de Barcelona
M. VICTÒRIA VIVÈS *	professora del Departament de Zoologia de la Facultat de Biologia de la U. de Barcelona

Entitats o centres amb participació especial

AGRUPACIÓ D'HISTÒRIA NATURAL DE L'ATENEU DE MAÓ
 CENTRE D'ESTUDIS UNIVERSITARIS D'ALACANT
 CENTRE UNIVERSITARI DE PERPINYÀ
 CENTRO PIRENAICO DE BIOLOGÍA EXPERIMENTAL, DE JACA
 COMISSIÓ DE CETOLOGIA DE LA INSTITUCIÓ CATALANA D'HISTÒRIA NATURAL
 COMITÈ DE CONSERVACIÓ DE LA NATURA DELS PIRINEUS ORIENTALS
 DEPARTAMENT D'ECOLOGIA DE LA FACULTAT DE BIOLOGIA DE LA U. DE BARCELONA
 DEPARTAMENT DE BOTÀNICA DE LA FACULTAT DE BIOLOGIA DE LA U. DE BARCELONA
 DEPARTAMENT DE ZOOLOGIA DE LA FACULTAT DE BIOLOGIA DE LA U. DE BARCELONA
 GRUP DE SABADELL DE LA INSTITUCIÓ CATALANA D'HISTÒRIA NATURAL
 INSTITUT D'ESTUDIS EIVISSENCIS
 LABORATORI ARAGÓ (UNIVERSITAT VI DE PARÍS I C.N.R.S.)
 MUSEU DE ZOOLOGIA DE BARCELONA
 SOCIETAT D'HISTÒRIA NATURAL DE BALEARS
 S. R. CATALANA DE LA SOCIETAT ESPANYOLA D'ORNITOLOGIA

Secretaria administrativa

MONTSERRAT DURAN I PUJOL

En iniciar-se l'elaboració d'aquest Llibre Blanc (1973), la Institució Catalana d'Història Natural era presidida per *Francesc Español i Coll*. El text fou donat per definitivament establert (1975) sota la presidència de *Rafael Candel i Vila* (e.p.r.). La publicació de l'obra ha tingut lloc (1976) amb *Joaquim Maluquer i Sostres* com a President de l'entitat. Els càrrecs professionals dels autors que figuren a la relació precedent corresponen als exercits durant l'elaboració de l'obra.